

Діло

Виходить щодня рано крім понедіків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 18., II. пов.

Ковто почт. шл.д. 26.726.

Адреса телег. "Діло—Львів".

Число телефону 565.

Рукописи редакція не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.00 К.

чвертьрічно . . . . . 10—

піврічно . . . . . 20—

щорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.

чвертьрічно . . . . . 9—

піврічно . . . . . 18—

щорічно . . . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20— М.

щорічно . . . . . 40—

За зміну адреси платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Сторінка щодня, двохвилинна або її частина 50 с., в неділю 1 К., в місяць 1-50, в річний часті перед або по виписках 2 К. Платити в К. Сторінка тижня дружна подвійно. Оголошення на суботу і неділю подвійно.

Платити оголошенням на місяць у Львові 12 с. на провінції 14 с.

Видас: Видавничче Спільнство "Діло".

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Проект української конституції.

На останній сесії Центральної Ради я мав честь і приємність предложити високому вибрано від комісії для вироблення проекту автономного статуту України головні основи цього проекту — проекту будучої конституції Української Республіки, що має бути внесена на Українській Установчі Збори. Хоч проект сей існує ще в недокінченім і сирім виді, проте комісія встигла до сей сесії виробити й прийняти головні підстави його — так би сказати кістяк сей конституції, і я думаю, що не тільки Центральній Раді, але і взагалі українському громадянству цікаво буде повнайти з запроєктованими комісією основами її.

Конституція в проекті поділяється на шість частин. Насамперед іде частина загальна, — декларативна, яка уставляє державний характер України. Її територію і основні права громадянина Української Республіки.

Частина друга вносить її відносно до федеративної Російської Республіки, в склад котрої входить Республіка Українська.

Частина третя займається висшою законодавчою властю України — її Всенародними Зборами (соймом) і їх президентом, котрий віддає ся представництво України на віні.

Четверта частина присвячена власті виконавчій (кабінетови міністрів).

Пята — найвищому органу судовому, "Генеральному Судови": основи цього органу були розглядені комісією перед самою сесією, — вже, можна сказати, під обстрілом.

Завсім необробленою вистала шеста і остання частина, що має установити конституційні гарантії прав національних меншостей.

Коротко подам перегляд зробленого, — ще раз нагадаючи, що все те ще тільки проект, поки що в самій комісії ще не підданий останній стилізації.

Відкриває ся він параграфами, які уставляють державний характер нової України:

Відновивши своє державне право, яко демократична Республіка, Україна входить в склад Федеративної Республіки Російської для декушої оборони і забезпечення добробуту своєї країни.

Верховне право (суверенітету) в Українській Республіці належить українському народови разом з тими народностями, які живуть з ним на українській землі. Воно здійснюється через всенародні Збори України, оскільки певні права з нього не передані федеральним органам Російської Республіки.

Територія Української Республіки обіймає такі землі в переважно українською людстю, які тепер приналежать до російської держави: губерній Київську, Подільську, Волинську, Холмську, Чернігівську, Полтавську, Харківську, Катеринославську, Херсонську і Таврійську, а виключені частини не українських (як Крим), а прилучені сусідніх українських територій. Коли до Російської Республіки на основі свободного бажання прилучились західні українські землі, вони можуть також увійти в склад Української Республіки.

Докладне розмежуване в пограничних територіях має бути зроблене мішаними комісіями, що за останню підставу приймуть бажані місцеві людности належати або не належати до Української Республіки.

Територію сю думка комісія поділити на "землі", доволі великі, в 3 до 4 нинішніх повітів, а широкою самоуправною (автономною), забезпеченою від втручання і обмежень з боку виконавчої власті. Вони поділяють ся на волости й громади, також в значними правами самоуправи. Але означеня круга діяльності їх подіймає ся звичайному законодавству Республіки.

З гарантії особистих прав українського громадянина наведу отсі параграфи:

Актова, громадська і політична правомочність починає ся в 20 літ. Ніякої різниці між

мущиною і жіною право Укр. Республіки не знає.

Громадяни в Укр. Республіці рівні в своїх громадських і політичних правах. Уроджене, освіта, цина не дають ніяких привілеій в них. Ніякі титули в актах і діловодстві Укр. Республіки вживати ся не можуть.

Громадянини Укр. Республіки не може бути обмежений в правах слова, сумління й організації, наскільки вони не суперечать постановам карного права.

Громадянини Української Республіки і ніхто инший не може бути затриманий на території її без судового наказу инакше, як на горячій вчинку. Але і в такім разі він має бути випущений не пізніше як за 24 год., коли суд не установаить якогось способу його задержання.

Громадянини Укр. Республіки і ніхто инший на території її не може бути покараний смертю ані підданий яким небудь актам, які понижують людську гідність, як кари по тілі, наложена кайданів, штампу або зоставленя на понижуюче видовище.

Відносно Української Республіки до Російської Федерації проєктується такі:

Федеральними центральними органами Російської Республіки передають ся заграничні зносини, укладання і припиняння трактатів політичних і торговельних і організація дипломатичного представництва від цілої республіки. Сим не укорочується право Української Республіки мати за границею своїх фінансових і торговельних агентів для охорони інтересів своїх громадян. Рішення про війну і згоду, ведене війни, командуване воєнними силами підчас війни. Установлене одинице мір, ваги і монети; законодавство митове; нормоване поштових, телеграфних, залізничних, річних, ґрунтових і авіаційних зносан і одлат, оскільки вони уставляють ся одностайно для всієї федеративної Російської Республіки; охорона торгівлі і моревластва Федеративної Російської Республіки за кордоном; нормоване постанови про натуралізацію, набуванє і утрату громадських прав в різних краях Федеративної Російської Республіки, користуванє з громадських прав по-за межами свого краю і охорону чужеземців в межах Федеративної Російської Республіки; постанови про переселенє в колонії Федеративної Російської Республіки; постанови про доходження цивільних претенсій поза межами свого краю, виконуванє засудів, доказову силу документів; нормованє певних спільних принципів права цивільного, карного і процесу; нормованє правил санітарних і карантинних; охорона авторської власности і патентів; нагляд за додержуванєм прав національних меншостей.

В инші подробиці відносно України до Російської федерації я тут не буду вводити, бо се річ порозуміна, і може бути, ще певні підстави федеративного звязку визнає Всеросійське улавноче вібрание, як що й йому власть ся вібратись в недалекий часі. З формальногож боку дати останню форму федеративній організації се буде діло конгресу (чи як там його назвати) на родів і областей, які заввазувати муть федерацію.

З винятком вичислених тільки що справ, що проєктується до передачі федеральним органам, в се инше Україна полагаєть ся через свої Всенародні Збори, вибрані загальною, рівною, безпосереднім, тайним і пропорціональним голосуванєм, а таям рахунком, щоб один депутат припадав приблизно на сто тисяч людности (що на всю Україну даєть приблизно коло 400 депутатів).

Голова, вибраний Всенародними Зборами, являеть ся вразом головою Української республіки, себго затуає місце президента (форма більш демократична). Він засудує Україну в зносинах з федеральними правительством і сповнює инші чинности, звязані з представництвом Української республіки. Уряд його утїває до вибору нового голови новими Всена-

родними Зборами, так що Всенародні Збори, ухваливши свій рослук, тим самим без усякої кріян можуть перевибрати голову. При тим сей уряд фактично колегіальний, бо Збори вибирають в поміч голов товаришів і секретарів.

Всенародні Збори вибирають ся на три роки, але можуть і перед часом роспустити себе своєю постановою. Нові Збори розписує голова: між роспуском старих і вибором нових не може минути більше як три місяці. Сесія збираєть ся не менше, як два рази на рік; перерва між сесіями не може бути більше трьох місяців, а на пропозицію, внесену п'ятою частиною депутатів, Всенародні Збори мають бути скликані не пізніше місяця по її одержанню.

Законодатні проєкти на розгляд Всенародних Зборів вносять ся: президентю за порозумінєм в Радю старшин Зборів, фракціями зареєстрованими Всенародними Зборами, депутатами в числі не менше 30 кабинетом міністрів Української Республіки, органами самоуправи, які об'єднують на менше 100 тис. виборців і на решті — безпосередно громадянами Української Республіки в числі не менше 100 тис.

Без ухвали Всенародних Зборів не можуть збиратись на території України ніякі недатки, не можуть робитись ніякі позички на рахунок У. Р., громадяни України не можуть бути покликані до обовязкової військової або міліційної служби.

Всі справи Всенародними Зборами рішають ся простою більшістю; тільки для відання міністрів під слідство і суд треба двох третин кворума (більшости депутатів).

Для зміни конституції треба трьох п'яти голосів, причім ухвалена зміна стає правосильною аж тоді, коли се рішенє буде поновлене Всенародними Зборами в новім складі (після нових виборів).

Що до організації виконавчої власті, проект зазначає, що вона може походити тільки з народного вибору — з виборів громад, волостей, земель і всього народу, дистанці від вибраних ними органів свою повновласть і перед ними відповідаючи. Законодатні і виконавчі органи громад, волостей і земель, на скільки розвивають свою діяльність в межах означених законом Української Республіки, не можуть бути обмежені або стиснені в своїй діяльності ніякими виконавчими органами Республіки. Справами, які вистають ся поза межами органів місцевої самоуправи та дотикають цілої Української Республіки, порядкує кабинет міністрів Української Республіки. — Він же координує і настроює їх діяльність, не порушуючи їх компетенцій, та приходить їм в до-помогу, коли вони до нього звертають ся. — Кабінет сей дістає свою повновласть від Всенародних Зборів Української Республіки і тільки перед ними відповідає.

Формує кабинет Голова Всенародних Зборів за порозумінєм з Радю Старшин Всенародних Зборів, і потім кабинет подаєть ся на затвердженє Всенародним Зборам. Таким самим способом робить ся частинне доповненє кабінету. Число членів кабінету і спеціалізацію їх портфелів установають Всенародні Збори.

Найвищим сторожем конституції й права Української Республіки являеть ся Генеральний Суд, зложений в рівній часті з судів, вибраних Всенародними Зборами і делегованих висшими судами з-земель, а доживотним урядом. Він являеть ся найвищою апеляційною і касадійною інстанцією Української Республіки, служить спеціалітним трибуналом для деяких справ (напр. для суду над міністрами по справах їх урядованя), перевіряє правильність виборів до Всенародних Зборів (практика князьського вис-ного суду, що дала дуже добрі результати), пильнує згідности законів Всенародних Зборів, з конституцією Української Республіки і обовязковими для неї постановами федеральними, пильнує законности вського роду постанов органів самоуправи і урядників Укр. Республіки і нарешті — згідности федеральних постанов з конституцією України.

Пам'ятайте!

463 Б 21-7

Законодавчі ухвали Всенародних зборів, осуджені Генеральним судом, можуть бути переглянені Всенародними Зборами в новому складі і коли будуть ухвалені наново, мають остаточну силу і не підлягають переглядові Генерального Суду. Помічена над незгідністю Федеральних постанов з конституцією Генеральний Суд передає до ужитку представникам Укр. Республіки о федеральних органах.

Такі головні основи проєкту. При всій недокінченості його в них виступають основні принципи будучого політичного ладу України, як його проєктує комісія Центральної Ради — республіка демократична не на словах тільки, а й на ділі, де не лишає місце ніякому „лічному режиму“, де виконавча власть поставлена в докладно означеній рамі.

Республіка одноцільна, але з ширською автономією її земель, з ширською самоуправою місцевою, конституційною захищеною від втручання адміністрації, і з конституційними гарантіями прав меншостей в сферу культурно-національних інтересів.

Думаю, що ці основні принципи дійсно відповідають завданням революційної демократії України. А при тім ті умови до змін конституції, які проєктує комісія, дають змогу без великих труднощів проводити в ній поправки, відповідно до того досвіду, який принесе час.

М. Грушевський.

Аккредитоване чужих послів при Генеральнім Секретаріаті в Києві.

(І. К. К.) Київ, 6. грудня 1917.

На вчорашнім (22. ст. ст. падолиста) вечірнім засіданню Малої Ради генеральний секретар Винниченко заявив:

„Генеральний Секретаріат вважає необхідним вислати своїх представників на фронт. Одноразово він має про початок мирних переговорів сповістити союзників Англіїців і Французів, котрі аккредитували до нас сьогодні свого посла.“

Заяву сю прийняли члени Ради і публіка на галерії гучними оплесками.

Перед російсько-українською війною?

Невдачний замах більшовиків у Київ. — Ультимат більшовицького правительтва до Української Республіки. — Реченець: 48 годни.

Львів, 19. грудня 1917.

В своїх дописах і звістках з над кордону доносило „Діло“ від тижня про зріст непорозумінь між більшовицьким і українським правительством. В редакційних статях ми обговорили суть і значіння цих непорозумінь, а вчорашня допись наша з над фронту, ситнована буквами З. С., принесла свіжі причини до освітлення сеї справи, в особіна подала вона звістки про видану українським правительством заборону для більшовицьких військ переходити через українську область походом проти Кубанщини й Донеччини.

До вістий сих можемо нині ще додати донесені берлінської „Tägliche Rundschau“ із Стокгольму, в котрім говорять ся про замах, який більшовики задумали були виконати проти українського правительтва в Києві дня 11. с. м. Українське правительтво сей замах ударемнило; київський робітничо солдатський совіт заявив ся за українською Радою, більшовицько-великоруські військові відділи в Києві розоружено, а більшовицьких проводирів уязвлено. Стає ся се імовірно не без проливу крови. На важкий спосіб власть українського правительтва удержала ся.

Згадана депеша берлінської часописи значує далі як важну сю обставину, що військові місці антану остали у Києві, тай висловлює згоду, що українське правительтво буде стремити до повалення більшовицького володіння в Росії.

Подані вище звістки пояснюють причину і ціль ультимату, який більшовицьке прави-

що кожний свідомий Українець забезпечує ся нажите в сполучі з VII. воєнною позичкою в

тельство поставило українському правительству дня 17. с. м. і якого реченець упливає нині

Про ультимат сей доносить урядово отся депеша петроградської агенції телеграфічної:

„ПЕТРОГРАД 17. грудня (Пет. Аг.). З огляду на інтереси єдності і братерства страждаючих робітничих мас, використуваних в боротьбі за соціалізм, з огляду на признане засад, прийнятих численними революціями органів революційної демократії робітничко-жовнірського совіту, передовсім першого конгресу совітів всієї Росії, соціалістичне правительтво Росії, репрезентоване радою народних комісарів, затверджує право всіх народів, угнітених царизмом і буржуазією Великої Росії, на свободний розвиток разом з правом відорвати ся від Росії.“

Тому совіт народних комісарів признає й народну республіку українську і її право відорвати ся від Росії та розпочати з російською республікою переговори про федераційні і інші взаємини. Домагане Україні в справі їх національних прав і незалежності українського народу рада народних комісарів признає без застережень і безусловно.

(Тут слідує уступ, який ще не надійшов).
2. Українська Рада дозволила собі розоружити жовнірів рад, котрі стояли в Києві.

3. Рада піднірає змову проти власті совітів, поклякуючи ся на — зрештою мнме тільки — право самостійності донської і кубанської області і заслонюючи таким чином противолюційне повстанє Каледіна. Противлячи ся інтересам і завивови величезної більшости козаків, Рада замикає дорсгу військам, висланим проти Каледіна. Стаючи по стороні безчесної зради проти революції і збираючи ся підпирати найгірших ворогів незалежності народів Росії та правліня совітів, по стороні ворогів працюючих і визискуваних мас, кадетів і приклонників Каледіна, Рада приневолює нас сповістити її, що без ваганя ми виповіли, би їй війну, навіть коли би представництво найвищої власті державної вже признало незалежну українську буржуазну республіку.

„Отже совіт народних комісарів сувороти всіх наведених обставин ставить до народів української і російської республіки отсі домаганя:

1. Чи Рада зобов'язеть ся зрєкти всяких спроб дезаорганізувати фронт?

2. Чи Рада зобов'язеть ся не дозволити без згоди верховного вождя на перехід ніяких військових відділів в напрямі Дону ні Урала? (Здаєть ся, що тут у передачі депеші зайшла якась помилка: бо більшовикам може залежати

Карпаті

Львів,
Русьна 18.
I. пов.

на забороні переходу військ Каледіна від Дону, а не в напрямі Дону. — Ред. „Діло“).

3. Чи Рада зобов'язеть ся покласти край всяким спробам розоруження військ совітів і червоної гвардії та негайно віддати відібрану в них зброю?

„Колі би протягом 48 годни не наспіла зволююча відповідь, то рада народних комісарів буде вважати, що Рада остає в отвертій війні проти власті робітничко-жовнірських Рад в Росії і на Україні.“

„Підписане: Рада народним комісарів“.

Мирові переговори.

Черті повновласним. — Виніма бранців через фронт. — Справа поштового і торговельного обороту. — Австрійські делегати в Петрограді — Сходина у німецького канцлера.

ВІДЕНЬ (ТКБ). Австро-угорським повновласником в мирових переговорах в Берестю литовським буде міністер заграничних справ гр. Чернін. В його товаристві поїдуть там шеф секції в міністерстві заграничних справ д-р Гари, надзвичайні послы і повновласні міністри бар. Міттаг і д-р Візнер і легашійні радники бар. Адріан, гр. Кольорадо і легашійний секретар бар. Гавч.

ВІДЕНЬ (ТКБ). При заключеню перемир'я в Берестю литовським уложено між Австро-Угорщиною, Німеччиною, Болгарією і Туреччиною з одною і Росією з другою сторонами, що належить як найскорше взяти ся до управліня взаємної виніми шовільних і воєнних бранців, воєнних інвалідів дорогою через фронт, що негайно належить взяти ся до поправленя долі воєнних бранців по обох сторонах та заключити відповідний тимчасовий договір в справі приверненя взаємного поштового і торговельного обороту в обсягу, означенім перемир'ям.

В цілі уложеня подробиць в тих справах має відіти ся в Петрограді як найскорше мішана комісія, зложена з представників всіх сторін. Тому в середу 19. с. м. поїдуть до Петрограду під проводом делегата ц. і к. міністерства заграничних справ ген. консула Гемля предстваники міністерства заграничних справ, міністерства війни, головної команди армії центральної управи перевсиз, австрійського міністерства внутрішніх справ, управи почт обох країв монархії і обох товариств Червого Хреста.

БЕРЛІН (ТКБ). В четвер відбудуть ся у канцлера сходина присвячені справі мирових переговорів з Росією. Запрошено провідників всіх партій німецького парламенту, верший раз незалежних соціалістів.

За участь народів Австрії в мирових переговорах.

Державна Рада.

(ТКБ.) Відень, 18 грудня 1917.

На нинішнім засіданню палати послів по відісланю цілого закону і звідожленя квотової депутації до угодової комісії

відчитано наглі запити

Станека і Коросеца в справі вибору представників народів для участі в мирових переговорах з Росією і в евентуальних переговорах про торговельний оборот з Росією;

Петрушевича в справі вибору представників народів до мирових переговорів;

Адлера і Зайца в справі здійсненя принципу „без анексії і контрибуцій“ в мирових переговорах і в справі посередництва російського правительтва для доставленя ворожим державам проєкту загального мира.

На внесені Станека переведено поіменне голосованє над наглістю сих запитів. Наглість ухвалено 140 голосами проти 132.

Полягодженє давнього порядку.

Рішено вибрати спільну комісію обох палат Державної Ради для справи воєнного податку і вибрано членів комісії.

Ухвалено кілька дрібніших законів (продовженє закона про консулярне судівництво, продовженє функцій членів промислових і торговельних палат і т. д.)

За участь народів в мирових переговорах.

Приступлено до дебати над нагліми запитам. Перший забрав голос д-р Станек, промовляючи спершу по чеськи, а опися по німецьки. До дійсного вярє можуть довести тільки

переговори народів з народами, а не представників народу з представниками демократії. Чехи не можуть агондити ся на таке переведенє принципу самоозначеня, про яке говорив гр. Червія. Коли хочеть ся осягнути тривкий мир, мир народів, треба допустити до голосу в переговорах народи Австрії. Німецькі і малярські пани, які мають провід в монархії, не є поклякани заключити мир в імені держави й народів, які монархія заложилі й боронили. Чехи хотять бути панами в чеських краях і мати голос в мирових переговорах, щоби завести ляд в Австрії.

Петрушевич промовляє спершу по українськи, потім по німецьки.

Українці мають особливий інтерес в маючих мирових переговорах. Міністер заграничних справ підчас останної конференції в Берліні предложив в імені монархії прилученє цілої Галичини до твореної польської держави і одержав на се згоду рішальючих чинників Німеччини. Розумієть ся, що український нарід не може згодити ся на таке полягодженє польської справи, бо се ривало ся би його національній смерті. Проти прилученя української землі до Польщі мусять Українці боронити ся всякими найострійшими способами, які мають.

Що наша дипломатія обстає при своїх ворожих для України плянах, на се вистанє навести факт, що в відомім російським мировім предложеню пропущено уступ, де говорять ся, що відставою мира має бути право самоозначеня народів. Тому не можемо нашій дипломатії до-

Крайна пора

наш внесок виповнити і враз в вачетом грошевим переслати

— ДО — 394 37-45

Ц. в. Австрійського військового фонду для вдів і сиріт у Львові, Словацького 16.

вряти й мусимо обставати при домаганю, яке вже так часто піднесено, щоби до участі в мирових переговорах покликали представників народів. Українці мають повне право домагатися цього за жертви, понесені в війні. Коли має мати значне слово імператора, що демократія не повинна бути пустим звуком, то мирові переговори треба вести від наглядом представників народів, що заперечить народам право забрати голос в справі своєї долі.

При сім домаганю мусять Українці обставати тим більше, що Українці за кордоном в зв'язку з основою самостійної держави досягнули право участі в мирових переговорах і змогу заперечити проти прилучення Східної Галичини і зайнятих осередними державами українських земель до Польщі. Хочемо почути, що в сій справі відповість наша дипломатія.

Адлер каже, що соціал-демократичний запит має за ціль поінформувати гр. Черніна перед його відходом на мирові переговори про бажання, ви словлені в тім запиті. Бесідник трагують російським революціонером, що промстив шлях до мира. Богато причинилося до цього становища гр. Черніна. Тепер ходить о се, щоби діло довести до успішного кінця. Ніхто з населення не бажає війни, ані на східній ані на західній фронті. Щоб довести до загального мира, треба, щоби правительством вже нині ясно сказало, чого хоче, а чого не хоче. До цього має воно тепер найліпшу нагоду, бо російські представники поінформують про те його становище західні держави.

Корошеч каже, що південні Славяни з одним винятком не мають у міністерстві заграничних справ своїх представників, міністерство не є поінформоване про їх справи, і тому вони не можуть мати довіря до гр. Черніна. Домагаються ся покликання представників народів до участі в переговорах, становища президента міністрів, що народи Австрії можуть виконувати право самозначення через парламент, південні Славяни не можуть прихилити з огляду на склад обох парламентів, особливо угорського.

Вадьянер в імені Німців застерігає ся проти доушення представників народів до участі в мирових переговорах. Особливо участь Чехів і південних Славян була би шкідлива і могла би навіть розбити переговори. Бесідник застерігає ся проти вмішування приватної сторони у внутрішні справи монархії.

Що до мира без анексії і контрибуції бесідник покликає ся на німецьке внесене в делегації, де говорять ся про мир без територіальних насильств, але з запорукою наших границь і нашої будучности. Рішучо виступає проти того, щоби в мирових переговорах відділяти ся від Німеччини. Крім Німеччини ходить також о Болгарію й Туреччину.

Габерман (чеський с. д.) говорить по чеськи, а потім по німецьки. Домагається ся миру, який був би основою нового ладу. Народи не дозволять, щоби говорили про мир без них і проти них.

Яворський каже, що заява канцлера про Польщу, Литву і Курляндію і ехроче гр. Черніна відбили ся в Польщі живим відгомном. Прикладаємо вагу до кожного слова. Коли канцлер на рівні в Польщезу, суврота якої осередні держави прийняли зобов'язане, поставив Литву і Курляндію, супроти яких так звобов'язань нема, то певне на те, щоби ті краї піднести на висоту незалежности, признану Польщі.

Далі говорять про австрійську орієнтацію Польщі і про хоробрі діла легіонів. Обговорює справу інтернованих легіонів. Каже, що відбудоване Польщі є потребою Європи, бо усуне всі ті наслідки, які давали Европу від часу поділу Польщі. Домагається ся угаддення польського елемента при полагодуванні литовської справи. Домагається ся для польської держави доступу до моря, бо тоді Польща буде тривкою запорукою європейського мира.

По промові Квільчака дебату перервано.

кальцини і Золочівщини. Належав до „староруснів“, але зі зростом українства відносив ся до нього щораз прихильніше. Належав до членів-основателів „Дістра“, був членом краєвий кредитових інституцій, а також інших українських товариств. Оставив двох синів: б. соймового посла суд. радн. Теодера, тепер сотника У.С.С., і другого, лікаря маринарки, і дочку п. Вергановську.

— Поверот з Росії. Зі Стокгольму наспіла телеграма, що українські заложники краєвий інспектор шкіль д-р Михайло Кецюба, краєвий інспектор шкіль д-р Іван Матієв і нарядник вишого краєвого суду Роман Сосновський в повороті в Київ до Галичини прибули вже до Стокгольму.

— Шкільні ферії. Вчора зачали ся в львівських школах святкові ферії, які потребують до 20. січня. До сего часу вчислено різдвяні свята обрядів, а в вільний від тих свят днів не буде шкільної науки наслідком нестачі вугля.

— Залізничний рух у різдвяній порі. Ц. к. Дирекція залізниць державних у Львові повідомляє що задля надзвичайних теперішних війною спричинених відносин в часі свят різдвяних не можна звільнити ані кількості вагонів, призначених для подорожних цивільних, ані не можна запровадити на той час надзвичайних поїздів. З тих причин отже закуплені білети не дає ся заборувати до відбуття подорожі вибраним поїздом.

— В Раві руський відбудуть ся загальні збори філії Товариства „Просвіти“ 31. грудня 1917 р. о 1. годині в полудне, в домі Кредитового Товариства „Віри“, в справі вибору філіяльного відділу і внесення членів. — За філ. відділ: о. Іван Кипріян.

— Вечір номнатної музики уладжує віденський Союз концертний у Львові дня 21. грудня с. р. на запрошенні воєнної пресової кватири. Буде уладжений теж концерт в полі при участі співачки Елі Кунвальд, ваяніста директора Леше, челиста проф. Павла Грімера і скрипака Карла Доктора.

— На Намісниківський Комітет помощи для людности освободжених областей Східної Галичини. В світі кіноматографічних представлень фільм п. в. „Боротьба за власть над світом“, котрий від п'ятниці виставлять-ме Кіно „Ароіо“, займає визначне місце. Перше, гальове представлене відбудеть ся в четвєр 20 с. м. — на дохід Намісниківського Комітету.

— Форма підписки воєнної позички через обезпечення для підписчика є найкорисніша, бо підписчик за малу щорічну премію може забезпечити собі високу суму в облигаціях воєнної позички, і для держави найвигідніша, бо як найширші круги населення за малу щорічну премію можуть брати участь в підписуванні високої суми воєнної позички, і в інших товариствах обезпечувати ся є добре, та найкорисніший умови обезпечення має тільки ц. к. австрійський військовий фонд вдів і сиріт у Львові, вул. Словацького 16.

ПОМЕРЛИ:

Денис Олійник, ц. к. респіцієнт сторожі скверової, помер на п'ятиний тиф в П'ятиці, в Польській Королівстві. Покійний відначав ся ширим патріотизмом і як Українець маніфестував ся всюди, належачи до українських просвітних товариств. Осиротів жінку і двоє діточок. — В. Я. п.

З САМБОРА.

Нам пишуть: На першу звістку про поворот д-ра Стахури на рідну землю заявив ся привітний комітет, в склад якого увійшли: д-р Чайковський, радник Шербатюк, проф. Бойцун, д-р Ріпецький, о. Татомир і о. Петрик з Бабини. Вже дня 10. грудня знали ми, що д-р Стахура приїхав до Перемишля, де находит ся його діти під материнською опікою п. Ольги Цпановської. Д 11. грудня поспішила до Перемишля окрема депутація з громадянства самбірського, в склад якої входили: пп Бойцун, Ф. Сілецький і І. Гупішин. Д-р Стахура розплакав ся, коли побачив своїх співробітників в самбірській землі. Депутація просила д-ра Стахуру, щоби удав ся на Львів та наспів до Самбора 13. грудня о год. 12 в полудне, бо населення повіту самбірського у висше згаданім часі жде на него з привітом.

На двірці в означенім часі зібрали ся де-

легати усіх громад і уся інтелігенція та міщанство а Самбора, а коли д-р Стахура висів з вагону, рознесло ся грімке „Слава“. Перший промовив в імені привітного комітету д-р Чайковський, дякуючи від громадян за жертви і терпіння, які поніс достойний вояць в хоєні українського народу. В імені міщанства повіта п. Гупішин, а в імені селян Володимир Пласкач а Бережнці. Д-р Стахура зворушений відповів в скромности своєї, що не заслужив на такий княжий привіт, та хоч пережив тяжкі злилі, пертвюючи між своїх хоче дальше працювати в хоєні свого народу.

Перед двірцем чекала на д-ра Стахуру гарно прибрана повозка, до котрої увів в супроводі д-ра А. Чайковського. Всі присутні устали ся в похід і так привели свого любимця до його власної хати. Хата замалена зеленю і народними фліягами, на бальконі виділя напись: „Витай нам“. З балькону привітав гостя в імені усіх самбірських і повітових товариств о. В. Петрик з Бабини.

По промові впровадили п. Бойцуни д-ра Стахуру, привітавши його на порозі хати хлібом і солюю, на бальконі. З появою його залунали оклики „Слава“ та грімкі оплески, а коли ті змовкли, промовив д-р Стахура більше менше ось так: Дякую Вам Панове за ширий привіт від самбірської землі. Вертаю з краю, де під впливом переворотів революційних кипить нове життя. То, про що ми не мріяли, про що не вважали ся в найближшій будучности предсказувати, стало ся тілом. Україна воскресла. Має своє правительстао, своє шкільництво, свій скарб і своє військо—одним словом повстала нова українська держава, яка доси в карти Європи була вимавана.

Нарід розійшов ся, а д-р Стахура лишив ся в гостинім домі п. Бойцунів на обіді. Вечер того самого дня відбув ся в честь дорогого гостя комерс в саях Української Ризниці, коло уладження якого понесли не мало труду „Кружок Українських пань“ і панство Татомир з Самбора. Тоастовали в імені комітету рад. Шербатюк, від тов. просвітних і господарських о. Гордицький з Кудьчич, від міщанства п. Попович, від „Бесіди“ п. Бойцун, від політичної організації о. Петрик з Бабини, від повіту судового луцкого о. Погорецький а Білини, та п. д-р Чайковський, Бережанський і о. Татомир як господар вечера. Присутних було звиж 70 осіб. Відповідав д-р Стахура.

Пізно в ночі розійшли ся учасники домів радіючи, що в Самбірщині знов стане до роботи випробована, досвідчена і характерна людина, яка на усіх полях роботи народної положила в самбірській повіті великі заслуги.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 18. грудня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

При бурі та сніговіці була артилерійна діяльність мірна. В Фландрії а на захід від Камбре вечєром піднесено огонь. Розвідні відділи привели на англійським фронті, на північний захід від Ріпон, на східній березі Мези й на південній схід від Thann якесь число Англійців і Французів.

Фронт македонський: В Луші Черни й між Вардаром і овером Дойран часами є живав огонь.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Між Брентою і Павою часто жива артилерійна діяльність. На схід від Монте Саларольє здобуто часті ворожих становищ.

О П О В І С Т К И.

Четвер, 20. грудня 1917.
Мова: греко-катоц.: Авароія еп. — ржакат.: Теофіл.
Вввтра: греко-катоц.: Патапія пр — ржакат.: Тоан ап.

Нулуйте і замовляйте КАЛЕНДАРЕЦЬ

„РУСАЛКА“ на 1918 рік.

Ціна 40 сот. (з перес. 45 сот.)
(16 шт. К 4, 25 шт. К 9, 51 шт. К 10, яке оплатю).
В красній оправі як нотес Н 120.

Замовлення приймає і вивсилає по одержанню гроляка А. ОЯПШ, Львів, Мадяцька 4.

3/15 16 25

НОВИНКИ

Львів, 19. грудня 1917.

— Авангін Романковський, смеритований радник краєвого суду і адвокат в Золочеві, номер 10. с. м., проживши 81 літ. Похорон відбув ся 13. с. м. Покійний в молодших літах брав участь в політичній житю і був соймовим послом в Со-

За малий гріш

монна

забезпеч ти будучність свою і своєї родини, а заразом причинити ся до скорого, побідного закінчення війни через забезпеченє на случай смерти і дожитя в VII. военній позичці

В Ц. К. австрійськiм військовiм фондi для вдiв i сирiт

у Львовi, ул. Словацького 16, партер.

Обезпечити ся може кождий мущина або жiнка, військовий або цивiльний в вiцi вiд лiт 15 до 60 на протяг 9 до 20 лiт.

До висоти **5000 К.** без лiкарських оглядин.

Обезпечене виконує на основi умови з ц. к. Фондом ц. к. уприв. Товариство обезпечень австр. „ФЕНІКО“ у Вiднi.

Усiх погонень удiляє радо i безплатно Бiро ц. к. Фонду для вдiв i сирiт (Вiддiл обезпечень) у Львовi, Словацького 16.

395 34-45

НАДИСЛАНЕ.

Д-р ДАНИЛО СТАХУРА

адвокат краєвий в Самборі
повернуз з московського полону і провадить свою канцелярію адвокатську в дотеперішнім льокалі. 510 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

IX.

льотерія ялісова. Продаємо яліси до дев'ятої класової льотерії доки вистане запас. Ці на яліс 40 К, ялімка 5 К за кожду класу. Поручаємо нашу фірму до ріжних банкових трансакцій. Львів продаємо також на місячні салати. — Вім банкова Шц і Хаес Львів ріг вул. Коперника (площа Маріївська). VIII 81

Пошукує ся 1 або 2 умебльовані покої з кухнею і газовою кухонкою від 1. або 15. січня. Оферти на адресу М. Манякова, вул. Обовова ч. 6. 512 2-2

Одиноке українське

Тов. взаїмних обезпечень на житє і ренти II. „КАРПАТІЯ“ 46

Почесний президент Його Ексцелленція граф Шелтицький. Товариство оперте на взаїмности, а через анки припадають самий членам. Ручить ажє по трех літах неоспоримість і палість обезпеченя. Правнає по трех літах право викупу, а також ажє по трех літах уділює позички на відсотки. У всiх справах звертати ся на адресу **Львів. — вулиця Руоука ч. 18** Години урядові: від 8. до 2.

ХТО МАЄ?

важні шведи! Де є воля і родині! Де дитина в школі! Там всі мусять читати мої малі але багаті практичні і попиточні змістом

КАЛЕНДАРЦІ на 1918 р.

- I. ШИПЛЬНИЙ для молодіжї всіх шкiл австр. Наука і школа. Вибір яліви. Польські дані учен. і в. 50 сот.
  - II. НОВЯРСЬКИЙ Віск. справ. Урлюви. Рекламні. Співачки, жарти, яліви і в. 40 сот.
  - III. ІНФОРМАЦІЙНИЙ Вісківи австрійки Воєни чинять. Госп. уряд. Центральн. відбудови. Субвенції для пошоди. Як подати ся о субвенції? Кредити. Вісківи полехні. Названнi воєннi закони і в. а. 60 сот.
- Додаток: На 10 шт. 2, на 100 шт. 25 штук даром.
Пересилка: 5 сот., за 12 шт. 30 сот., а 125 шт. ослатно на мiб вості!
- Наклад незвычайн. Прому о скорі і лише письменно замовляти. 2-10
- 384 А **А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ,**
Львів, вул. Карпінського ч. 19.

Відтати і післати на теперішню адресу Українського Відділу тов. „ЯКОР“: Львів, вул. Сикстуска ч. 43 б.

Рiн оснований товариства
Загальне майно з кiнцем 1916. 234 мiл. кор.

Товариство обез **ЯКОР** печень житя і ренти
Вiдєнь і. Heher Markt II. (Ankerhof)

Рiн оснований товариства 1858.
Виплачені обезпеченя бiльше як пiз мiлiарда кор.

офірує завдяки своему довголітньому існуванню і великій своїй маєтковій силі і нагоди VII. державної воєнної позички своїм членам і найширшим народним масам свої воєнно-позичкові обезпеченя „НА ЯДІВКУ“ зобов'язуючи ся відповідно до висоти прейій вручити обезпеченю на 12 або 16 літах, а в разі його скорої смерті свiчає його родині умовлене обезпечене хачбi його смертї наступила на війни; у дiоблю або через самоубийство.

Обезпечити монна Кожду здорову особу до 55. р. житя навіть діти	Від 500 до 5000 корон без лікарських оглядин	Премія від кожних 1000 К обезпеченя річно пірiчно 1/10 річно місячно При 12-літній обезпеченю ланте 65 К 33-50, 17-20, 6- При 16 46 К 23-50, 12- 4-10	Найдешевше обезпечене майні! Найліпший дарунок на ур-дани, хрестиня, іменина, на виправу або яліви.	Нема воєнного додатку і стипендиальнi оплат!
Повнше 55 літ треба лікарських оглядин. Рідня може обезпечити навіть тих, що в полї або полоні!	повнше 5000 К треба ажє лікарських оглядин.	а через потручанє в користь обезпеченого 9 К напвином відсотки (арх. 7. усл. обезп.) всего 51 оглядиню 37 К річно		

ВНЕСОК на воєнно-повичкове обезпечене в 12- 16 літнім реченцем *).

Чи виповнювати? Тремiн: К _____	Не виповнювати? Грамота ч. _____	3. В яких ратах має бути премія сплачувана? Чи річних, пірiчних, 1/10 річних, місячних? В _____ ратах по К _____
Вiдомiстi на всi питання чьтго і докладно.		
1. а) Імє і названнє обезпеченої особи (Щє до жiнок також іх родонє названнє), б) Ії яліви? занєтє? в) Дата уродженя: г) Місце язмешканя: (Фочна адреса)	а) _____ б) _____ в) уродж. в _____ дня _____ г) Місцевість _____ почта _____ Улиця _____	4. В чiм службовiм вiдомонєно до вiйска остав обезпеченя? 5. а) Чи ажє тов. обезпечєньє вiдвинуло ажє коли цiлковито або в часті внесєне на обезпечєне, коли де і ажє Товариство? б) Чи є в тов. Якор ажє ажє Ваше обезпечєне без лiкарських оглядин? 6. а) Чи обезпеченя в тепєр адорочєна? б) Чи терпять або терпiвєнє ажє слабiсть або уловнєсть яку, коли, як довго? в) Хто є домашнiм лiкарєм? 7. Кожу якє ся післати грамоту обезпечєна?
2. На яку суму має пшучати обезпечєне: К _____	полікарської VII. австр. воєнної позички (5% амортаван. позички)	

*). Щоб товариство знало чи обезпечений бажає бути обезпеченим через 12 чи через 16 літ належить перечеркнути небажане.
_____ дня 1917. Виплачено рівночасно через _____ Імє: _____ Названнє: _____
особа, ко рі сакогiлєво не можє зобв'язуванє ся, мусть бути внесок підписаний через іх правного аступника. Підпис обезпечуючого.